

Til
Oslo kommune
v/ Bymiljøetaten

Oslo 14.juli 2016

Mulighetsstudie for Geitmyra skolehage – forslag om etablering av et kommunalt kompetansesenter for økologi og skolehagevirksomhet på Geitmyra

Aksjonen La skolehagen leve – Vern Geitmyra arbeider for varig vern av Geitmyra skole- og parsellhage, for etablering av et kommunalt kompetansesenter for skolehagevirksomhet på Geitmyra, og for en styrking av den kommunale skolehagevirksomheten i realiseringen av Kunnskapsløftet og utvikling av Oslo-skolen. Aksjonen representerer et stort antall brukere av skole- og parsellhagen på Geitmyra og har tidligere vært representert i Oslo kommunes utredningsarbeid om videre utvikling av Geitmyra. Aksjonen har bidratt til å forhindre at flere planer om nedbygging av Geitmyra skolehages areal har blitt realisert, eksempelvis kommunens tidligere og lenge hemmeligholdte planer om utbygging av 450 boliger.

Jeg viser til Byrådsavdeling for miljø og samferdsel sin bestilling av en mulighetsstudie for Geitmyra skolehage, samt Geitmyra Matkultursenters søknad til Bymiljøetaten om kr. 2,8 mill. til prosjektet «Geitmyra Byhage» (ref. 16/11323-4).

Vern-geitmyra- aksjonen er svært positiv til en videre utvikling og oppgradering av Geitmyra skolehage, og ønsker å bidra aktivt til dette. Stor var også vår glede da vi leste byrådserklæringens målsetting om at alle grunnskoler i Oslo skal få mulighet til å bruke skolehager. Vern-geitmyra- aksjonen har tidligere foreslått å utvikle Geitmyra skolehage til et *kommunalt kompetansesenter for økologi og skolehagevirksomhet*. Dette forslaget var tatt inn i Urban landbruksmelding for Oslo som det forrige byrådet la frem, og med det nye byrådets eksplisitte satsing på skolehage har vi vært trygge på at vårt forslag ville være med i den videre prosessen med ferdigstilling av landbruksmeldingen. Vi ønsker derfor å komme i dialog med Bymiljøetaten om dette forslaget når etaten nå skal utvikle en mulighetsstudie for Geitmyra skolehage.

Vern-Geitmyra- aksjonens forslag om å utvikle Geitmyra til et kompetansesenter er ikke av ny dato. Allerede i 2009 foreslo vi for Kunnskapsdepartementet og Miljøverndepartementet å etablere et *nasjonalt kompetansesenter for økologi og skolehagevirksomhet* og knytte dette organisatorisk opp til Nasjonalt senter for naturfag i opplæringen v/Universitetet i Oslo. Til tross for svært positive reaksjoner fra politisk ledelse i begge departementer har forslaget dessverre ikke latt seg realisere. Da arbeidet med landbruksmeldingen for Oslo pågikk, lanserte vi derfor forslaget om å utvikle Geitmyra skolehage til et *kommunalt kompetansesenter for økologi og skolehagevirksomhet*. Forslaget er utarbeidet i nært samarbeid med ledelsen for Geitmyra skolehage / Oslo kommunale skolehager.

Geitmyra skolehage – et kommunalt kompetansesenter for økologi og skolehagevirksomhet

I sin bestilling av mulighetsstudien sier byrådsavdelingen om Geitmyra skolehage at «Området er imidlertid per i dag inngjerdet og kan derfor fremstå som lite tilgjengelig. Det er derfor ønske om å undersøke muligheter for å gjøre området mer åpent slik at flere skoler, aktivitetsskoler, barnehager og publikum generelt kan benytte seg av området.»

Med forbehold om at det er en vanskelig balansegang å skulle verne om skolenes dyrkingsarealer og elevenes trygghet og samtidig åpne skolehagen og gjøre den tilgjengelig for publikum generelt, er byrådsavdelingens ønsker for skolehagen i stor grad i overensstemmelse med målene som Vern-Geitmyra- aksjonen har for vår virksomhet.

Inngjerdingen er imidlertid helt nødvendig både mht. barnas sikkerhet (det er sterkt trafikkerte gater rundt hele skolehagen) og for å verne om frukttrærne og dyrkingsarealene. Inngjerdingen er heller ikke til hinder for at flere skoler, aktivitetsskoler og barnehager skal bruke hagen. Disse brukerne er ikke avhengig av å «oppdage» hagen, - de får informasjon og invitasjon til å bruke den hovedsakelig gjennom Utdanningsetatens og skolehagens informasjonskanaler. Inngjerdingen er i seg selv heller ikke til hinder for at publikum generelt i større grad skal kunne benytte hagen. Fjerning av gjerdet vil kunne medføre at området fremstår som en park på linje med Sofienbergparken, Birkelunden eller St. Hanshaugen, noe som av flere grunner ikke vil være forenlig med skolehagevirksomhet og et sted for barns aktiviteter og lek. Det må derfor iverksettes andre tiltak enn å fjerne eller redusere gjerdet for å gjøre området mer åpent for publikum generelt.

Til tross for at Geitmyra skolehage i dag brukes av svært mange mennesker¹, ser vi det allikevel som ønskelig å åpne området for flere interesserte. Vårt forslag er at dette kan skje gjennom å ruste opp Geitmyra skolehage til et kommunalt kompetansesenter for økologi og skolehagevirksomhet. Dette innebærer først og fremst økt bemanning av skolehagen – både for å kunne holde hagen åpen med tilsyn større deler av døgnet, i helger og ferier, og ikke minst med tanke på å utvikle faglige og pedagogiske tilbud til skoler, aktivitetsskoler, barnehager og publikum generelt. Vi ønsker med dette at Geitmyra skolehage fortsatt skal være en lærings- og opplevelses-arena, først og fremst for barn; - dernest for publikum generelt så lenge det ikke går på bekostning av barnas trygghet og vernet om dyrkingsarealene og hagen forøvrig.

Med støtte fra ledelsen for Oslo kommunale skolehager mener vi det er helt nødvendig at Oslo kommune tar ansvar for skolehagevirksomheten og selv bemanner/ruster opp Geitmyra skolehage slik at intensjonene om skolehagetilbud til alle skoler kan nås. I dette ligger det også at Geitmyra er driftssentral for alle de mindre skolehagearealene som ligger i tilknytning til skoler over hele byen. Det innebærer å bidra med pløying, jordforbedring, frø og planter til mange flere skoler enn de som har egne dyrkingsarealer på Geitmyra. Med forslaget om et kommunalt kompetansesenter tar Vern-geitmyra- aksjonen til orde for at Oslo nå har unike muligheter til å være en foregangskommune når det gjelder å styrke kommunal skolehagevirksomhet og med det bidra aktivt og offensivt til å realisere det grønne skiftet.

Geitmyra skolehage er i dag godt drevet og når mange barn og unge med sine pedagogiske tilbud. Hele infrastrukturen ligger der, med opparbeidet hage, alléer med frukttrær, et utekjøkken dimensjonert for hele skoleklasser, drivhus, driftsbygninger, opparbeidede jordarealer, jordbruks- og hageutstyr, vanningsanlegg, og ikke minst faglig kompetanse. Det er imidlertid ingen tvil om at skolehagen har et uforløst potensial, som med relativt beskjedne midler fra kommunen kan la seg forløse.

¹ Geitmyra skolehage er tilgjengelig og åpen for besøkende – enten det er skoler, barnehager eller andre interesserte – hver dag i tidsrommet 9 -16 når hagen er betjent. I dyrkings- og sommersesongen myldrer det av folk i hagen, og portene er åpne fra tidlig morgen til sein kveld både hverdag, helg og i ferietiden. Parselldyrkerne bidrar da i stor grad med tilsyn og vedlikehold av hagen. Det er en rekke åpne arrangementer i hagen, både i regi av Oslo kommunale skolehager og andre aktører som f.eks. Bønder i Byen-festivalen. Ikke minst brukes Geitmyra i forbindelse med skoleavslutninger, barnebursdager og andre skole- og familiearrangementer. Mange besøkende benytter skolehagen som tur- og rekreasjonsområde og flere organisasjoner og aktivitetsgrupper har etter avtale med skolehageledelsen fast virksomhet på Geitmyra. Ikke minst fungerer Geitmyra i dag som en unik integreringsarena for mennesker i alle aldre med innvandrerbakgrunn.

Et kommunalt kompetansesenter for økologi og skolehagevirksomhet vil naturlig romme kunnskap om urbant og økologisk landbruk.

Å realisere Vern- geitmyra- aksjonens forslag om et kommunalt kompetansesenter for økologi og skolehagevirksomhet på Geitmyra og som del av Utdanningsetaten i Oslo sin virksomhet, vil innebære følgende:

- en grunnbemanning på minimum 3 årsverk og deretter minimum et halvt nytt årsverk for hver 30. skolehage som blir aktivt brukt. Dette er nødvendig for å sikre et høyt aktivitetsnivå i skolehagene og for å jobbe godt med skoler, barnehager, aktivitetskoler og aktuelle lærerutdanningsmiljøer i felt. Det skal i tillegg utvikles nettbaserte tjenester og pedagogiske opplegg som elevene kan bruke i aktuelle fag på skolen - i forbindelse med for- og etterarbeid til feltarbeidet i skolehagen
- den enkelte skole/skoleklasse må sikres nødvendig assistanse fra kvalifisert personell fra skolehagen i felt. Med stor utskifting av lærere er det ikke realistisk at det generelle kunnskapsnivået hos den jevne lærer kan høynes tilstrekkelig kun gjennom etter-/videreutdanning. En kritisk faktor for skolenes bruk av skolehagen er derfor at lærere og elever kan tilbys nødvendig og tilstrekkelig assistanse når de kommer til skolehagen
- etter-/videreutdanning av lærere og barnehagelærere i økologisk dyrking og pedagogisk bruk av en økologisk drevet skolehage i samarbeid med aktuelle lærerutdanningsmiljøer og Naturfagsenteret v/UiO
- kursvirksomhet og faglige tilbud innen urban og økologisk dyrking til publikum generelt
- det vil være ønskelig at kommunen overfører bruksretten av det gamle huset på hjørnet mot Sagene (krysset Uelandsgate – Kierschowsgate) til kontorlokale for skolehageansatte i 1.etasje, mens 2.etasje kan bli bolig for ansatt/vaktmester
- det er behov for økt kapasitet mht. toalettforhold, opprusting av maskinparken (ny traktor, ny gressklipper) i tillegg til en rekke mindre tiltak: bygningsvedlikehold, vedlikehold/oppgradering av vanningsanlegget, opprustning/vedlikehold av interne veier, utbedring av gjerdet som omringer hagen. Det er allerede igangsatt et arbeid med tilstandsrapport for bygningsmassen.

Vedlagt finner dere vårt forslag om å etablere et kommunalt kompetansesenter for økologi og skolehagevirksomhet i Geitmyra skolehage slik det ble fremmet i forbindelse med det forrige byrådets arbeid med Urban landbruksmelding for Oslo.

Stiftelsen Geitmyra matkultursenters planer og søknad om finansiering av prosjektet «Geitmyra Byhage»

Vern-Geitmyra- aksjonen har fått innsyn i Matkultursenterets søknad til Bymiljøetaten om vel 2,8 mill. kroner for å etablere en rekke installasjoner i Geitmyra skolehage. Vi er også kjent med at Matkultursenteret har søkt kommunen om å få etablere et «besøksdrivhus» bestående av to undervisningsrom. Søknaden understøtter Andreas Viestad og matkultursenters planer om å utvide den private og inntektsbringende virksomheten de driver² gjennom å ta i bruk (eller overta?) store deler av Geitmyra skolehage i prosjektet de kaller «Geitmyra Byhage».

Det er mye å si om søknaden fra Matkultursenteret. Det viktigste i denne omgang er følgende:

- Prosjektet er ikke forankret i et samarbeid med Oslo kommunale skolehager som i dag og gjennom de seneste 100 årene har driftet Geitmyra skolehage. Søknaden til Sparebankstiftelsen som bl.a. omfattet besøksdrivhuset som de nå har fått penger til, var heller ikke resultat av et samarbeid med Geitmyra skolehage.
- Prosjektet fremstilles i søknaden å skulle realiseres i et samarbeid mellom dagens organisasjoner og aktører på Geitmyra, uten at Matkultursenteret verken har støtte fra, dialog eller samarbeid med noen av disse om utvikling av «Geitmyra Byhage».
- Prosjektet er heller ikke forankret i noen avtale med Oslo kommune som legitimerer bygging av drivhus eller virksomhet drevet av private aktører – i konkurranse med skolehagens egen virksomhet på Geitmyra.

På godt norsk er vårt inntrykk av Matkultursenterets fremferd i denne saken at de «tar seg til rette på annen manns eiendom».

Matkultursenteret påstår i tillegg at deres prosjekt ikke vil gå på bekostning av dagens virksomhet i skolehagen. Dette er ikke riktig. Mens Oslo kommunale skolehager gjennom år har måttet klare seg med et budsjett på i underkant av en million i året og kun én ansatt til å drifte hele Oslos skolehagevirksomhet, representerer Matkultursenteret private interesser som i stor utstrekning baserer seg på å selge tjenester til Utdanningsetaten i Oslo. Å gi

² Matkultursenteret selger i dag undervisningstjenester tilknyttet grunnskolefaget Mat og helse til Utdanningsetaten i Oslo.

private aktører som Matkultursenteret mulighet til å finansiere konkurrerende undervisningsvirksomhet i Geitmyra skolehage gjennom å selge tjenester til Utdanningsetaten, vil sette Oslo kommunale skolehager i en svært vanskelig og uønsket konkurransesituasjon. I verste fall vil skolehageledelsen måtte tilrettelegge for en privatisert virksomhet som skolehagen både ønsker og har god kompetanse til å kunne utføre selv – forutsatt de nødvendige ressurser.

Matkultursenterets samarbeid med Geitmyra skolehage begrenser seg i dag til at de låner en dyrkingsparsell, at de holder birøkterkurs for elever på Geitmyra gjennom å kjøpe tjenester fra Geitmyra Birøkterlag som holder til i skolehagen, og ved at de har sommerskole- tilbud for Utdanningsetaten knyttet til egen dyrkingsparsell. I følge dem selv kommer en vesentlig del av finansieringen til Matkultursenterets virksomhet fra kommunen v/ Utdanningsetaten, og de står for rundt 20% av undervisningen i Mat og helse-faget i Osloskolen.

Vi er kjent med at byrådsavdelingen for oppvekst og kunnskap (OVK) denne våren har utarbeidet et internt notat om videre utvikling av Geitmyra skolehage³ der det tas til orde for å åpne opp deler av skolehagen gjennom en anbudskonkurranse, slik at «flere skoler, aktivitetsskoler, barnehager og publikum generelt kan benytte seg av området». Dette har vi protestert mot, og det er åpenbart for oss som kjenner forholdene rundt og i skolehagen at forslaget baserer seg på Matkultursenterets/Andreas Viestads planer. Det er også åpenbart for oss at en eventuell anbudskonkurranse vil være en ren papirøvelse all den tid Viestad/Matkultursenteret – som med bevilgningen til besøksdrivhuset stiller med store konkurransefortrinn – således er den (eneste) part som vil tjene på konkurranseutsetting. I notatet fra OVK er det ikke sannsynliggjort hvordan eller hvorfor en anbudskonkurranse – fremfor en kommunal opprusting av skolehagen - vil kunne bidra til at flere skoler, barnehager og aktivitetsskoler vil bruke Geitmyra.

Både ledelsen for Oslo kommunale skolehager og Vern-Geitmyra- aksjonen stiller spørsmål ved hvorfor Utdanningsetaten i Oslo – som i dag disponerer og drifter Geitmyra skolehage – skal betale en privat aktør for å drive et skolehagetilbud når etaten heller kan bruke penger på å styrke egne faglige og pedagogiske tjenester som ledd i å tilrettelegge for at flere skoler, aktivitetsskoler og barnehager bruker skolehagen.

Vi stiller også spørsmål ved hvorfor Oslo kommune skal bevilge store summer for at en privat aktør skal kunne drive inntektsbringende aktiviteter på kommunens grunn – i konkurranse med kommunens egen virksomhet - når kommunen selv kan ruste opp dette området og drive

³ Se www.vern-geitmyra.no – nyheter: Nye trusler mot Geitmyra skolehage

virksomheten i egen regi. Vi mener det vil være en misforstått politikk dersom kommunen nå velger å kjøpe seg til det grønne skiftet ved å basere seg på private aktører, istedenfor aktivt og offensivt å realisere det grønne skiftet selv – bl.a. gjennom styrket kommunal skolehagevirksomhet til alle elever. Vi håper at mulighetsstudien vil bidra til å forhindre en slik negativ utvikling for Geitmyra skolehage og for kommunens grønne politikk.

Geitmyra skolehage vil med en budsjettøkning/oppbemanning kunne drive betydelig mer undervisning og veiledning rettet mot både skoler, aktivitetsskoler, barnehager og publikum generelt. Økonomisk sett vil det sannsynligvis være langt mer økonomisk for Utdanningssetaten å øke eget skolehagebudsjett fremfor å kjøpe private tjenester.

Vern-Geitmyra- aksjonen ønsker ikke – i likhet med skolehageledelsen – en privatisering av virksomheten som i dag drives av Oslo kommunale skolehager, og vi er svært opptatt av at den pågående prosessen med utvikling av mulighetsstudien og en helhetlig plan for skolehagevirksomheten i Oslo - og for Geitmyra skolehage i særdeleshet – forankres i ønsket om fortsatt *kommunal drift*. Det er etter vår mening viktig for kommunen å beholde eierskap og kontroll med egen virksomhet og eiendom og ikke gi fra seg styringen med kommunal virksomhet til en privat stiftelse. Det vil dessuten være tråd med byrådets politikk om å reversere privatisering i andre deler av kommunal sektor.

Forslaget om å utvikle Geitmyra skolehage til et *kommunalt* kompetansesenter for økologi og skolehagevirksomhet er utarbeidet i nært samarbeid med ledelsen for Geitmyra skolehage / Oslo kommunale skolehager. Vi opplever at Matkultursenteret med sine planer for «Geitmyra Byhage» nå stjeler våre idéer, og i søknaden til Bymiljøetaten betegner de sågar seg selv som et nasjonalt kompetansesenter (!). Vi anerkjenner den virksomheten som Matkultursenteret i dag driver i Tåsenveien 2, og synes det er flott at de har mottatt en stor gave fra Sparebankstiftelsen. Det er planene om konkurrerende aktivitetsutvidelse i Geitmyra skolehage og etablering av det såkalte besøksdrivhuset vi reagerer negativt på. Mens Matkultursenteret overfor oss tydelig har gitt uttrykk for at de først og fremst trenger utvidelse i form av innendørs undervisningslokaler, fremholder skolehageledelsen at dette ikke er noe primært behov for Geitmyra skolehage. Skolehagens behov er knyttet til flere ressurser som kan brukes i felt / utendørs dyrking. Besøksdrivhuset skal etter Matkultursenterets eget utsagn kun bestå av to undervisningsrom, og er altså ikke noe vanlig drivhus for dyrking. Ønsket om å plassere det i Geitmyra skolehage er først og fremst begrunnet med nærheten til Matkultursenterets egne lokaler i Tåsenveien og i de fasilitetene som skolehagen representerer.

Med tanke på disse divergerende behovene og det konfliktfylte forholdet som har oppstått som en følge av Matkultursenterets planer og fremgangsmåte i denne saken, ber Vern-geitmyra-aksjonen om at Bymiljøetaten undersøker og foreslår andre mulige lokaliseringer for besøksdrivhuset. Dette er et ønske som deles av skolehageledelsen. Det må kunne være mange andre steder i byen der et besøksdrivhus av denne karakteren kan få en viktig funksjon uten å konkurrere med allerede eksisterende virksomhet. Som eksempler nevner vi Tøyen-løftet, Groruddal-satsingen og Hovin-byen.

Stikk imot Matkultursenterets påstand om at deres prosjekt ikke vil gå på bekostning av dagens virksomhet i skolehagen, påstår vi at prosjektet vil utarme skolehagen som kommunal virksomhet og stå i veien for etablering av et *kommunalt kompetansesenter for økologi og skolehagevirksomhet* på Geitmyra, slik skolehageledelsen og Vern-geitmyra-aksjonen ønsker. Vi ser det som lite trolig og enda mindre ønskelig at Utdanningsetaten *både* vil ruste opp Geitmyra skolehage økonomisk og bemanningsmessig slik etableringen av et kommunalt kompetansesenter vil fordre, og *samtidig* kjøpe konkurrerende skolehagetjenester av Matkultursenteret. Etableres Matkultursenterets virksomhet i tråd med søknaden de har sendt til Bymiljøetaten, er vi redd for at det vil bety slutten på den kommunale skolehagevirksomheten i Oslo. På den bakgrunn tillater vi oss å håpe at Bymiljøetaten avslår søknaden fra Matkultursenteret, og isteden utreder og konkretiserer hvordan Geitmyra skolehage kan utvikles i kommunal regi.

Med vennlig hilsen

Aksjonen La skolehagen leve – Vern Geitmyra

Signe Kalsnes, leder

Mobil: 9168 4546

e-post: signe.kalsnes@nmh.no

www.vern-geitmyra.no

VEDLEGG: Brev datert 18.august 2015 til tidligere miljøbyråd Guri Melby: *Kommunal satsing på skolehage – forslag til landbruksmeldingen for Oslo om etablering av et kommunalt kompetansesenter for økologi og skolehagevirksomhet i Geitmyra skolehage*

Kommunal satsing på skolehage – forslag til landbruksmeldingen for Oslo om etablering av et kommunalt kompetansesenter for økologi og skolehagevirksomhet på Geitmyra

Skolehagen og Kunnskapsløftet

Skolehagevirksomhet knyttes naturlig til flere fag i Kunnskapsløftet og gir undervisningen en praktisk og utøvende dimensjon, samtidig som elevene utvikler kunnskaper og ferdigheter på mange fagområder. Først og fremst vil dette gjelde innenfor naturfag, samfunnsfag og mat og helse, men skolehagevirksomhet vil også bidra til realisering av kompetansemål i andre fag, f.eks. matematikk, kunst og håndverk og kroppsøving.

Den naturlige skolesekken

Skolehagen utgjør i dag en del av den nasjonale satsningen på *Den naturlige skolesekken*, og medvirker til økt bevissthet om bærekraftig utvikling og økt miljøengasjement hos elever og lærere i grunnskolen. Skolehagen gir økt kunnskap om helse og livsstil, natur- og miljøvern både i et etisk, samfunnsmessig og naturvitenskaplig perspektiv. De faglige målsettingene i *Den naturlige skolesekken* kan alle realiseres gjennom det mangfold av aktiviteter og kunnskapsområder som skolehagen legger til rette for.

I tillegg vil skolehagen og ulike aktiviteter der representere en viktig arena for satsingen på **daglig fysisk aktivitet** for elevene. Særlig i byer og tettsteder vil disse oasene by på alternative former for uteaktiviteter, lek og fysisk utfoldelse. Skolehagen utgjør derfor et viktig tilskudd til mer tradisjonelle kroppsøvingsaktiviteter, og er et alternativ til elever som faller utenfor organiserte idretter eller som trenger noe annet enn kroppsøving for å øke sitt fysiske aktivitetsnivå. Vi vil også trekke frem et særlig viktig aspekt i våre dager: Skolehagen - i samspill med parsellhagen - er mingleplass for mennesker med ulik kulturbakgrunn. Her møtes innvandrere, barn, -foreldre- og besteforeldre og etnisk norske i alle aldrer rundt et

interessefellesskap. Her deles kunnskap om mat-tradisjoner og dyrkingsmetoder innenfor en naturlig ramme der alle stiller på lik linje. Slik utgjør skolehagen **en unik møteplass som fremmer integrering og samhold** og en opplæringsarena der elevene lærer toleranse og respekt for hverandres kultur og tradisjoner.

Hvorfor kommunalt kompetansesenter?

Det er tre hovedgrunner til vårt forslag om å opprette et kommunalt kompetansesenter for skolehagevirksomhet på Geitmyra:

- behovet for økt kompetanse hos lærere mht å utvikle skolehagevirksomheten og integrere den i skolens opplæring og i realiseringen av daglig fysisk aktivitet for elevene
- behovet for å verne om og bevare eksisterende skolehagearealer generelt og etablere nye arealer for skolehagevirksomhet
- sikre at hele Geitmyra skole- og parsellhage bevares for fremtiden

Kompetansebehov

Tar vi utgangspunkt i skolehagevirksomheten i Oslo, ser vi at det har vært et ganske markant fall i både aktivitet og kompetanse de siste 20 årene. Frem til 1988 var det i Oslo mer enn 100 ansatte skolehagelærere - mange av dem med høyt kompetansenivå - og 80-90 skoler med egne skolehageparseller. De siste 20 årene er antallet skoler med skolehage halvert, og mange skoler mangler lærere med kunnskap om skolehage som faglig og pedagogisk læringsarena. Skolene mangler grønn kompetanse. Lærerne er utdannet for å fremme læring innendørs, og utfordringen for den enkelte lærer ligger ofte i å kunne bruke skolehagen i pedagogisk sammenheng – på måter som får teori og praksis og elevenes utvikling av kunnskaper og ferdigheter til å henge godt sammen – gjerne i en tverrfaglig sammenheng.

Etablering av et kommunalt kompetansesenter med både utprøvningsfelt, fagpedagogisk personale og nettbaserte tjenester, vil bidra til at flere lærere kan tilegne seg kompetanse på skolehagevirksomhet. En kommunal satsing på skolehage vil også være et viktig insitament for utviklingen av fagdidaktisk og tverrfaglig kompetanse i lærerutdanningen og videreutdanningstilbudene til lærere i Oslo-regionen.

Vern av eksisterende skolehager og etablering av nye

Vi kjenner ikke til data som tegner et fullstendig bilde av omfanget av skolehager på landsbasis. I Oslo har vi imidlertid data som viser en sterk reduksjon av skolehagearealer gjennom de siste 20-30 årene. I 1989 utgjorde Oslos skole- og parselhager ca. 180 dekar. I dag er det bare 95 dekar som fortsatt er i bruk til dette formålet, og flere av dagens skole- og parselhager er truet av nedbygging. Det er en vedvarende tendens til at nedbyggingen skyldes barnehageutbygging – dette til tross for at Oslos skole- og parselhager utgjør *mindre enn to promille* av byens areal innenfor utbyggingssonen, og at bystyret – gjennom Oslo kommunes byøkologiske program - har gjort vedtak om å øke arealet til skole- og parselhager.

La skolehagen leve – Vern Geitmyra mener at situasjonen for skolehagene i Oslo er alvorlig, og at skolehagene lenge har lidd under kommunale nedprioriteringer. Skole- og parselhagene har stor verdi og stort utviklingspotensial – både i opplæringen og i et helse- og

ernæringsmessig perspektiv. Å løfte skolehagevirksomheten som kommunal satsing og etablere et kommunalt kompetansesenter for skolehagevirksomhet vil være bærekraftig og fremtidsrettet!

Geitmyra skolehage

Geitmyra er i dag Norges eldste eksisterende skolehage og utgjør med sine 42 dekar en fantastisk oase midt mellom de tettest befolkede bydelene i Oslo - Sagene, Grünerløkka og St. Hanshaugen. Allerede fra starten av var Geitmyra hjerte og sentrum for all skolehagevirksomhet i Kristiania. I 1909 ga kommunen tillatelse til at området kunne benyttes til skolehager for skolene Møllergata, Foss, Bolteløkka, Lilleborg, Sagene og Grünerløkka. Fortsatt er disse – og flere andre skoler og barnehager – aktive brukere av skolehagen. Området har vært i kontinuerlig drift som skolehage/parselhage og er både veldrevet og godt utnyttet. Kombinasjonen skolehage – parselhage er ideell i den forstand at området brukes av mange mennesker fra tidlig morgen til sein kveld og i alle helger og ferier i hele dyrkingssesongen (april – oktober/november). I tillegg brukes området av skoler og barnehager på vinterstid til lek og fysisk aktivitet. I vår tid er Geitmyra også en unik flerkulturell møteplass rundt parselhagevirksomheten og ulike organisasjoners aktiviteter.

Geitmyra er fortsatt ”skolehagesentral” for øvrige skolehager i Oslo, og peker seg naturlig ut som besøkssenter og kommunalt kompetansesenter for skolehagevirksomhet.

Vår VISJON for videre utvikling av Geitmyra og skolehagevirksomheten i Oslo:

- Å utvikle Geitmyra skole- og parsellhage til et kommunalt kompetansesenter for skolehagevirksomhet
- Å utvikle Geitmyra til et besøks-, opplevelses- og erfaringscenter for økologi, særlig rettet mot skolene, men også for barnehagene og andre interesserte
- Å videreutvikle Geitmyra til et attraktivt uteområde – sommer som vinter - for skolene i nærområdene i satsingen på daglig fysisk aktivitet

Etablering av et økologisk besøkscenter og kompetansesenter for skolehage:

- Utvikling av pedagogiske tilbud til skolene knyttet til læreplaner for Kunnskapsløftet med vekt på miljøvern, dyrking, økologi, mat- produksjon og – tilberedning
- Utvikling av tilsvarende tilbud til barnehagene og til skolefritidsordningene
- Utarbeiding av pedagogisk materiell tilpasset læreplanen og dagens behov
- Veiledningstjeneste til lærere / skoler
- Praksisarena for lærerstudenter og studenter innenfor andre aktuelle fagområder
- Kurstilbud på ettermiddags- og kveldstid og i helger for parselldyrkere og andre interesserte – gjerne i kombinasjon med økologisk kafé / kjøkken

Daglig fysisk aktivitet i skolen:

I kommunal og statlig satsing på daglig fysisk aktivitet i skolen er det et mål at aktiviteten skal være allsidig og omfatte alle grupper av barn. Utvidet bruk av skolehagen som uteområde for lek og fysisk aktivitet vil bety mer allsidig bruk av området, både sommer og vinter. Det er en utfordring for sentrumsskolene at den daglige fysiske aktiviteten kan foregå mest mulig utendørs. Dette kan realiseres for mange av skolene i de tettest befolkede bydelene i Oslo fordi de ligger i gangavstand til Geitmyra.

Konklusjon

En kommunal satsing på skolehagevirksomhet og etablering av et kompetansesenter vil støtte opp om ulike satsinger i kommunen. Vi vil særlig understreke den betydningen skole- og parsellhagen har som flerkulturell møteplass og arena for integrering, samt for kunnskap om sunn ernæring, helse, miljøbevissthet og naturvern. I et fremtidsperspektiv vil skolehagen også være et viktig tilskudd til selvberging og egen matproduksjon. Og sist, men ikke minst:

skolehagen betyr økt livsglede for svært mange mennesker som bruker den – både til dyrking og som kilde til naturopplevelse. |

Opprettelse av et kommunalt kompetansesenter vil bety:

- at skolehager og skolehagevirksomhet i hele Oslo får økt fokus
- at faglige og tverrfaglige opplæringstemaer om fysisk aktivitet, mat og helse, naturfag, miljøvern og økologi får en styrket praksisarena
- at lærere og skoler i hele kommunen får et sted å henvende seg når de trenger faglige råd
- at tilgangen på pedagogisk materiell om skolehagevirksomhet som del av opplæringen øker

Ved å ta noen riktige grep nå vil vi kunne høste store gevinster i mange år – og i mange generasjoner - fremover. Det haster!

Vi håper dette innspillet kan tas inn i den kommende landbruksmeldinga for Oslo!

Med vennlig hilsen

Aksjonen La skolehagen leve – Vern Geitmyra

Signe Kalsnes, leder

Mobil: 9168 4546

e-post: signe.kalsnes@nmh.no

www.vern-geitmyra.no